

Голові разової спеціалізованої вченої
ради в Національному університеті
«Одеська політехніка»
доктору наук з державного
управління, професору
Саханенко С.Є.

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата наук з державного управління,
доцента **Костенюк Наталі Іванівни** на дисертацію **Васильєва Павла
Олеговича** «Публічне управління в органах прокуратури на сучасному етапі
в умовах реформування», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену
раду Національного університету «Одеська політехніка» на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та
адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та
адміністрування».

1. Актуальність теми дисертації

Тема дисертаційного дослідження Васильєва Павла Олеговича «Публічне управління в органах прокуратури на сучасному етапі в умовах реформування» є надзвичайно актуальною, враховуючи глибокі інституційні трансформації, що тривають в Україні. Питання реформування органів прокуратури має не лише правову, а й суспільно-управлінську значущість, оскільки напряму пов'язане з утвердженням принципів верховенства права, демократичного врядування, підзвітності та прозорості діяльності органів публічної влади. В умовах воєнного стану, постійних викликів з боку зовнішніх та внутрішніх загроз, посилення вимог до ефективності інституцій та потреби відновлення довіри громадян до держави, модернізація публічного управління у прокуратурі стає ключовим елементом забезпечення правопорядку і законності.

Актуальність теми зумовлюється також необхідністю адаптації національного управлінського механізму до міжнародних та європейських стандартів. Автор цілком обґрунтовано привертає увагу до проблем імплементації міжнародного досвіду, зокрема моделей незалежного прокурорського нагляду, цифровізації управлінських процедур та взаємодії з громадянським суспільством. У дисертації окреслено комплекс викликів, з якими стикається прокуратура: починаючи від кадрової модернізації та завершуючи пошуком оптимальної моделі взаємодії з іншими органами публічної влади. Ці виклики отримали системний аналіз із позицій публічного управління, що свідчить про належну постановку дослідницької проблеми.

Отже, обрана тема не лише відповідає сучасним потребам теорії та практики публічного управління, а й формує основу для стратегічного переосмислення ролі прокуратури у системі державної влади. Її актуальність

підтверджується як внутрішніми процесами трансформації інституцій, так і зовнішніми імперативами євроінтеграції, що вимагають від органів прокуратури відповідності стандартам правової держави.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота Васильєва Павла Олеговича вирізняється високим рівнем теоретичної та емпіричної обґрунтованості основних положень, сформульованих висновків і запропонованих рекомендацій. В основі дослідження – широка джерельна база, що охоплює національні та міжнародні нормативно-правові акти, аналітичні документи органів прокуратури, матеріали практики правозастосування, сучасну українську й зарубіжну наукову літературу з проблем публічного управління, державного нагляду, антикорупційної політики та інституційної модернізації. Така різноплановість джерел дозволила авторові досягти комплексного підходу до дослідження й уникнути фрагментарності.

Методологічне підґрунтя дослідження охоплює системно-структурний, компаративний, інституціональний, функціональний, герменевтичний і історико-правовий методи. Їх обґрунтоване застосування сприяло виявленню динаміки трансформацій публічного управління в органах прокуратури, аналізу викликів реформування та побудові власної концептуальної моделі управлінської модернізації прокуратури. Автор демонструє здатність інтегрувати підходи правової науки та науки про публічне управління, що значно підвищує аналітичну цінність отриманих результатів.

Наукові положення у дисертації логічно структуровані, обґрунтовані прикладами з практики функціонування прокуратури, підкріплені аналітичними висновками та порівняльними оглядами міжнародного досвіду. Висновки, зроблені за підсумками кожного розділу, не лише узагальнюють результати аналізу, а й відкривають перспективи для формулювання нових управлінських стратегій. Запропоновані автором рекомендації мають не декларативний, а прикладний характер: ідеться про конкретні напрями реформування організаційно-правового механізму, цифрової трансформації, запровадження прозорих процедур стратегічного планування та оцінки ефективності діяльності органів прокуратури.

Таким чином, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій свідчить про високий рівень аналітичної зрілості здобувача, його вміння системно мислити, критично оцінювати чинну модель управління та формулювати обґрунтовані шляхи її модернізації. Робота повністю відповідає вимогам до дисертаційних досліджень рівня доктора філософії зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

3. Наукова новизна одержаних результатів

У дисертації Васильєва Павла Олеговича отримано результати, що мають істотне значення для розвитку наукової теорії публічного управління та практики його застосування у сфері прокурорської діяльності. Наукова новизна дослідження полягає в системному переосмисленні організаційно-правового механізму публічного управління в органах прокуратури в умовах

реформування та формуванні нової управлінської парадигми, орієнтованої на демократичні цінності, цифрову трансформацію та інституційну відкритість.

уперше:

обґрунтовано концептуальні засади впровадження стандартів доброчесності як ключового елементу організаційно-правового механізму публічного управління органами прокуратури, сформульовано авторське визначення поняття «стандарти доброчесності в діяльності органів прокуратури», визначено критерії та ознаки їх імплементації;

сформульовано нову авторську дефініцію поняття «антикорупційний механізм в органах прокуратури» та визначено його структурні складові, обґрунтовано комплекс інноваційних інструментів запобігання корупції в публічному управлінні в органах прокуратури;

розкрито сутність нової організаційно-правової парадигми публічного управління в органах прокуратури з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу та досвіду функціонування Офісу Генерального прокурора України;

удосконалено:

концептуальний підхід щодо еволюції публічного управління в органах прокуратури України на сучасному етапі реформування, що дозволило виокремити його ключові етапи, напрями та пріоритети розвитку відповідно до міжнародних стандартів;

понятійно-категоріальний апарат у сфері публічного управління органами прокуратури шляхом уточнення таких дефініцій, як: «публічне управління в органах прокуратури», «організаційно-правовий механізм публічного управління прокуратурою», «міжнародні стандарти публічного управління в діяльності органів прокуратури»;

наукові уявлення про зміст і сутність міжнародних стандартів публічного управління в органах прокуратури, які конкретизовано автором у контексті публічного управління в органах прокуратури України з акцентом на європейський досвід та кращі світові практики;

набули подальшого розвитку:

теоретичні підходи до аналізу та оцінювання ефективності антикорупційних інструментів у системі публічного управління органами прокуратури, а також визначення критеріїв їх результативності та перспектив впровадження;

наукові положення щодо використання зарубіжного досвіду реформування органів прокуратури, запропоновано модель адаптації окремих елементів міжнародних практик до українського контексту з урахуванням національних особливостей;

теоретичні засади формування перспективних напрямів удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління органами прокуратури, що дозволяють підвищити прозорість, ефективність та відповідальність у діяльності прокуратури;

наукові рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правової бази діяльності органів прокуратури, які орієнтовані на посилення антикорупційної складової та імплементацію міжнародних стандартів публічного управління;

пропозиції щодо цифровізації організаційно-правового механізму публічного управління прокуратурою через запровадження електронних систем контролю, моніторингу та оцінювання діяльності прокурорів, що сприятиме підвищенню ефективності, прозорості та довіри суспільства до прокуратури;

концепції щодо необхідності зміцнення інституційної спроможності органів прокуратури шляхом удосконалення процедур добору та професійного розвитку прокурорського персоналу відповідно до сучасних стандартів доброчесності та професійної етики.

Отже, результати дослідження становлять якісно новий рівень осмислення функціонального потенціалу органів прокуратури як суб'єкта публічного управління. Сукупність одержаних теоретичних і прикладних результатів формує цілісну інноваційну концепцію модернізації управлінської діяльності прокуратури, що відповідає сучасним викликам безпеки, демократизації та європейської інтеграції.

4. Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Результати наукового дослідження Павла Олеговича Васильєва викладені повно, системно й послідовно в опублікованих наукових працях, що повністю відповідає вимогам до кваліфікаційної наукової роботи на здобуття ступеня доктора філософії. Дисертант є автором восьми наукових публікацій за темою дослідження, з яких п'ять – це статті у фахових наукових виданнях, включаючи одне зарубіжне видання, і три – тези доповідей, апробовані на міжнародних науково-практичних конференціях. Така кількість і рівень публікацій підтверджує належну апробацію наукових результатів у професійному середовищі.

Зміст наукових статей кореспондується з ключовими положеннями дисертації. Зокрема, у публікаціях висвітлено результати дослідження еволюції публічного управління в органах прокуратури, проблематики доброчесності, впровадження антикорупційних механізмів, міжнародного досвіду прокурорського управління та інституційної взаємодії з іншими органами публічної влади. Всі ці аспекти є предметом глибокого аналізу в основному тексті дисертації, що свідчить про цілісність і послідовність наукової позиції автора.

Варто також відзначити участь дисертанта в конференціях, присвячених інноваційним аспектам державного управління, де ним презентовано ключові результати дослідження, зокрема щодо цифрової трансформації та стратегічного управління в системі прокуратури.

Таким чином, рівень і обсяг опублікованих результатів засвідчують достатню повноту викладу наукових положень і висновків дисертації, їх апробацію в науковій спільноті та готовність автора до подальшої наукової діяльності в галузі публічного управління.

5. Значення роботи для науки, практики та суспільства

Дисертаційне дослідження Васильєва Павла Олеговича має вагомим значення як для розвитку наукової теорії публічного управління, так і для практики його реалізації в системі прокуратури України. З позиції науки

робота становить інноваційне теоретико-методологічне осмислення органів прокуратури як суб'єктів публічного управління в умовах демократизації, децентралізації та цифровізації. Запропоновані підходи до оновлення організаційно-правового механізму управління прокуратурою формують концептуальну базу для подальших досліджень з теорії управління правоохоронними органами, протидії корупції, адміністрування юстиції та модернізації системи публічної влади.

У практичному вимірі результати дослідження вже знайшли своє застосування. Відповідно до поданих у дисертації відомостей, окремі положення, висновки й рекомендації було використано: 1) Білгород-Дністровською окружною прокуратурою Одеської області — з метою вдосконалення внутрішньої організації, оптимізації кадрової політики та цифрового управління; 2) Офісом Генерального прокурора України — при розробці аналітичних матеріалів щодо управлінських реформ у системі прокуратури; 3) Тренінговим центром прокурорів України — у процесі розроблення навчальних програм із цифрової грамотності, лідерства та етичного управління. Таке практичне впровадження свідчить про високу прикладну цінність напрацювань дисертанта.

З огляду на суспільне значення роботи, варто зазначити, що дисертація відповідає на важливий соціальний запит — підвищення довіри громадян до правоохоронної системи, забезпечення відкритості прокуратури, зміцнення легітимності її діяльності в умовах реформування держави. Розроблені автором рекомендації щодо впровадження стратегічного планування, цифрових рішень, індикаторів прозорості та підзвітності, спрямовані на реалізацію публічного інтересу, що є однією з центральних засад демократичного врядування.

Таким чином, робота Васильєва Павла Олеговича є значущим внеском у розвиток публічного управління в Україні. Вона формує підґрунтя для модернізації прокуратури як інституції, що виконує не лише контроль-наглядові, а й стратегічні, антикризові та управлінські функції в системі публічної влади.

6. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

У результаті вивчення дисертаційного дослідження Васильєва Павла Олеговича порушень академічної доброчесності не виявлено. Усі запозичення з наукових джерел належно оформлені з дотриманням вимог академічного цитування, посилання на використані роботи зроблено коректно, плагіат відсутній.

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Дисертаційна робота Васильєва Павла Олеговича є цілісним, науково обґрунтованим дослідженням, яке вирізняється високим рівнем теоретичної зрілості, структурної логіки та міждисциплінарного підходу. Разом з тим, у межах наукової дискусії доцільно окреслити низку положень, які можуть бути розширені або конкретизовані в подальших дослідженнях.

По-перше, при всій глибокій характеристиці міжнародного досвіду організації публічного управління в органах прокуратури доцільним виглядало

б більш детальне розкриття механізмів імплементації окремих іноземних моделей національним контекстом, зокрема з урахуванням правових, політичних та інституційних обмежень, притаманних Україні в умовах війни та посттоталітарної трансформації.

По-друге, автор слушно зосереджується на впровадженні цифрових рішень у системі управління прокуратурою, однак важливо було б окремо проаналізувати ризики кібербезпеки, цифрової нерівності та технічної неспроможності окремих регіонів щодо впровадження електронного урядування. Такий аналіз надав би ще більшій повноті рекомендаціям щодо цифровізації публічного управління.

По-третє, розділ, присвячений професійному розвитку управлінського персоналу органів прокуратури, заслуговує схвальної оцінки, однак у роботі обмежено подано аналітику щодо ефективності вже реалізованих освітніх програм. Було б доцільно навести більш докладну оцінку результативності чинних тренінгових ініціатив, зокрема – за участю Тренінгового центру прокурорів України.

Наведені зауваження не мають принципового характеру та жодним чином не применшують наукової і прикладної цінності дослідження. Навпаки, вони відкривають перспективи для подальшої розробки теми в межах окремих наукових проєктів, публікацій або докторського рівня досліджень.

8. Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Дисертаційна робота Васильєва Павла Олеговича «Публічне управління в органах прокуратури на сучасному етапі в умовах реформування» є завершеним самостійним науковим дослідженням, що відповідає сучасним вимогам до кваліфікаційних праць на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Робота має актуальне тематичне спрямування, що узгоджується з державними науковими пріоритетами та викликами трансформації системи публічної влади в Україні.

Дисертантом глибоко й всебічно проаналізовано організаційно-правові аспекти діяльності прокуратури в контексті модернізації публічного управління. Обґрунтовані наукові положення, висновки й рекомендації відзначаються високим рівнем новизни, практичної значущості та аналітичної вивіреності. Робота характеризується міждисциплінарним підходом, ефективним застосуванням сучасних методів дослідження, комплексністю аналізу, системністю висновків і чіткістю структури.

Результати дисертації апробовані в авторитетних наукових виданнях і на профільних конференціях, а також частково впроваджені в діяльність органів прокуратури, що підтверджує практичну значущість і прикладну спрямованість дослідження. Академічна доброчесність дотримана повною мірою, порушень не встановлено.

За своїм змістом, методологічним рівнем, структурною логікою та відповідністю вимогам спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» дисертація Васильєва П.О. заслуговує на позитивну оцінку,

а її автор — на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 28
«Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

Костенюк Наталія Іванівна

кандидат наук з державного управління,

Національний університет «Одеська політехніка»

" _____ " _____ 2025 р